

1909

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS

Savienība „Latvijas ceļš”

Fonds № 1909

Vēsturiskā izziņa.

Vēsturiskā izziņa

I

Savienības "Latvijas Ceļš"(LC) dibināšanas kopsapulce notika 1993.gada 25.septembrī. Tajā tika pieņemti LC statūti un programma. LC darbības pamatmērķi programmā tika noteikti šādi: "valsts neatkarības nostiprināšana, tautas turība, drošība, sociālā stabilitāte un sakārtota saimnieciskā vide, kurā katram paveras iespēja sasniegt labklājību".¹ LC biedri "pa nesakoptām ielām, izdangātām šosejām un dubļainiem lauku ceļiem" bija sanākuši kopā, "lai nostātos uz Latvijas Ceļa, pa kuru ejot, varēs ar paceltu galvu un latvisku stāju ieiet Eiropā, lai dzīvotu tajā kā līdzīgi starp līdzīgiem".² Par pirmo partijas priekšsēdētāju tika ievēlēts Valdis Birkavs.

Pirmais LC kongress notika 1994.gada 22.oktobrī³- gadu pēc dibināšanas sapulces un LC veiksmīgajām 1993.gada Saeimas vēlēšanām. Par priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja V.Birkavu.

1995.gada 8.aprīlī notika LC II kongress.⁴ Latvijas Republikas Ministru prezidents M.Gailis savā runā atzīmēja, ka LC 2 gadus ir bijis vadošajās pozīcijās, bet, lai tur paliktu, no trim LC politiskās identitātes faktoriem: partijas praktiskās politikas, idejiskajām nostādnēm un personālijām- galvenā nozīme turpmāk jāpievērš tieši idejiskajām nostādnēm, jo uz tām balstās abi pārējie faktori.⁵ V.Birkava, kurš vēlreiz tika ievēlēts par partijas priekšsēdētāju, referātā tika minēts cilvēku skaits LC. Uz kongresa laiku LC tādu bija 456: 267 biedri un 189 kandidāti, bet lielākās biedru grupas izveidojušās Rīgā un Daugavpilī.⁶

Idejiskās nostādnes tika izstrādātas ilgā un grūtā darbā, par nišu Latvijas politisko organizāciju vidū izvēloties liberālismu. No 1995.gada 2.decembrī notikušā LC III kongresa rezolūcijām jāizceļ rezolūcija par iestāšanos Eiropas liberālajā, demokrātiskajā un reformu partiju apvienībā (ELDR).⁷ Programmā tika ierakstīts, ka LC ir "liberāla politiska partija".⁸ Kādu brīdi pavīd formulējums "liberāli konservatīva" partija.⁹

¹ LVA, 1909.f., 1.apr., 1.l., 3.lp.

² Turpat, 2.l., 1.lp.

³ Turpat, 5.l.

⁴ Turpat, 7.l.

⁵ Turpat, 6.lp.

⁶ Turpat, 14.lp.

⁷ Turpat, 9.l., 1.lp.

⁸ Turpat, 2.l., 37.lp.

⁹ Turpat, 1.l., 17.lp.

1996.gada 18.oktobrī¹⁰ notika LC IV kongress, kurā vēlreiz par partijas priekšsēdētāju tika ievēlēts V.Birkavs, bet LC V kongresā 1997.gada 29.novembrī¹¹ V.Birkavs par priekšsēdētāja amata kandidātu izvirzīja A.Panteļejevu, kuru deputāti arī ievēlēja. A.Panteļejevs savā runā atzīmēja, ka LC var solīt tikai vienu- brīvību, kas iet roku rokā ar teicienu "Vaiga sviedros Tev būs savu maizi pelnīt!" Viņš norādīja arī, ka LC, gandrīz pastāvīgi atrodoties dažādu koalīcijas valdību sastāvā, ir ieslīdzis pašapmierinātībā un vairāk jāpieņem drosmīgi lēmumi, pēc kuriem varētu pateikt, ka tas ir LC.¹² LC ģenerālsekretārs J.Lorencs ierosināja izstrādāt jaunu partijas programmas redakciju, jo līdzšinējai programma jau bija 2 gadus veca.¹³ Pēc kongresā apstiprinātajiem statūtiem LC augstākā partijas lēmējinstītūcija 1997.gada beigās ir LC kongress, ko sasauc valde ne retāk kā reizi gadā. LC kongresu starplaikos augstākā lēmējinstītūcija ir partijas konference. LC programmas un LC kongresu un konferenču lēmumu izpildi organizē LC valde, kas nodarbojas arī ar citiem jautājumiem. Valdes sēdes priekšsēdētājam ir vietnieks- Saeimas LC frakcijas priekšsēdētājs. Valdes sēdes tiek sasauktas ne retāk kā reizi nedēļā. LC priekšsēdētāja uzdevumos ietilpst organizēt un vadīt LC politikas veidošanu un īstenošanu atbilstoši LC programmatiskajiem mērķiem un uzdevumiem, kā arī reprezentatīvie pienākumi.¹⁴ Pieaugot darba apjomam centrālajā birojā, no 1996.gada beigām tika izveidots LC ģenerālsekretāra postenis,¹⁵ kurš galvenokārt atbild par vienotas un savstarpēji koordinētas partijas politikas īstenošanu, ievērojot LC programmatiskās nostādnes, kā arī koordinē dažādas partijas institūcijas. LC sekretārs galvenokārt nodarbojas ar saimnieciskiem jautājumiem, ar savu parakstu apliecinot atbildību.¹⁶

Dažādu jautājumu izskatīšanai LC darbojas Aizsardzības, Ārlietu, Ekonomikas, Finanšu, Iekšlietu, Izglītības un zinātnes, Kultūras, Labklājības, Veselības aprūpes, Mežu, Pašvaldību un valsts pārvaldes, Satiksmes, Valsts ieņēmumu, Reģionālās attīstības, Tieslietu, Vides aizsardzības un Zemkopības komitejas, kas izstrādā LC nozaru politiku, gatavo priekšlikumus jaunām likumdošanas iniciatīvām un grozījumiem esošajos likumos.¹⁷

Pie LC pastāv jauniešu organizācija- "Klubs LC", kuram ir juridiskas personas tiesības. Organizācijas darbības pamatprincipiem un

¹⁰ LVA, 1909.f., 1.apr., 10.l.

¹¹ Turpat, 11.l.

¹² Turpat, 12.l., 2.lp.

¹³ Turpat, 6.lp.

¹⁴ Turpat, 1.l.

¹⁵ Turpat, 4.lp.

¹⁶ Turpat, 1.l., 27.lp.o.p.

¹⁷ Turpat, 28.lp. o.p., 29.lp.

3

uzdevumiem jāatbilst LC programmatiskajiem pamatprincipiem un uzdevumiem.¹⁸

II

Latvijas Valsts arhīvā Savienības “Latvijas Ceļš” 39 dokumenti par 1993.- 1995.gadu tika pieņemti valsts glabāšanā 1995.gada 29.martā (līgums 1/87) un 80 dokumenti par 1995.- 1998.gadu- 1998.gada 27.martā (līgums Nr.40). 1998.gada aprīlī tika veikta dokumentu aprakstīšana: vērtības ekspertīze, lietu formēšana un sastādīts izveidoto lietu apraksts. Darba rezultātā tika izveidots pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr.1 ar 41 lietu un īslaicīgi glabājamo lietu apraksts Nr.2 ar 1 lietu, kurā atrodas pastāvīgi glabājamo lietu apraksta dokumentu kopijas, otrie un trešie eksemplāri. Lietu sistematizācija 1.aprakstā veikta pēc shēmas:

LC statūti un programma

LC dibināšanas kopsapulces un kongresu dokumenti

LC rīkoto konferenču dokumenti

LC [pa]ziņojumi un darbības pārskati

LC izdotie “Informatīvie Biļeteni”

LC dokumenti par pašvaldību un 5. un 6. Saeimas vēlēšanām

LC izstrādātie projekti un pasākumu plāni

LC bukleti un simbolika

Laikrakstu “Izglītība” un “Izglītība un Kultūra” LC darbībai veltītie pielikumi

Kluba “Latvijas Ceļš” dokumenti

Lietas aprakstā sakārtotas pēc nomināli hronoloģiskā principa. Iekšējie apraksti sastādīti lietai ar LC dibināšanas kopsapulces 1993.gada 25.septembrī dokumentiem un lietai, kurā apkopoti LC rīkoto konferenču dokumenti. Statūti un programmas izmaiņas izdalītas atsevišķās lietās. Pārējās lietās dokumenti no vienas struktūrvienības vai notikuma seko cits citam pēc kārtas un netiek izrauti no dokumentu vidus, ar kuriem kopā tie tika radīti. Aprakstam sastādīta vēsturiskā izziņa.

Vēsturisko izziņu sastādīja

Nevalstisko organizāciju un privātuzņēmumu dokumentu daļas vadītāja p.i.

D.Āzens

¹⁸ LVA, 1909.f., 1.apr., 1.l., 29.lp.o.p.

Sini lietā 3 (trīs)
numurētas lapas
«5. jūnijā 1998.
L V arhīvs: Jrbule